Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JEAN RICHARD DE LA TOUR
της 15ης Ιουλίου 2021 [1]

Υπόθεση C-408/20 P

Danilo Poggiolini
κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

«Προσφυγή – Ενιαίο καθεστώς των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλεγέν σε ιταλική περιφέρεια – Τροποποίηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – Ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής – Παρέκταση προθεσμίας λόγω αποστάσεως – Εφαρμογή e-Curia – Πράξη δεκτική προσφυγής – Έννοια – Δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα – Υπόμνημα προσαρμογής των αιτημάτων – Παραδεκτό»

I. Εισαγωγή

1. Με την αίτηση αναιρέσεως, ο Danilo Poggiolini ζητεί την αναίρεση της διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 3ης Ιουλίου 2020, Falqui και Poggiolini κατά Κοινοβουλίου [2], με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ως προδήλως απαράδεκτη την προσφυγή του ακυρώσεως κατά του σημειώματος της 11ης Απριλίου 2019 το οποίο εξέδωσε ο προϊστάμενος της μονάδας «Αποζημιώσεις και Κοινωνικά Δικαιώματα των Βουλευτών» της Γενικής Διευθύνσεως (ΓΔ) Οικονομικών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την προσαρμογή του ποσού της συντάξεως που λαμβάνει ο αναιρεσείων, κατόπιν της ενάρξεως ισχύος, την 1η Ιανουαρίου 2019, της αποφάσεως 14/2018 [3] του Ufficio di Presidenza della Camera dei deputati (προεδρείου της Βουλής, Ιταλία) [4].

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 T-347/19 και T-348/19, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, EU:T:2020:303.

3 Βλ. σημείο 16 των παρουσών προτάσεων.

4 Στο εξής: απόφαση 14/2018.

2. Το σημείωμα αυτό που απεστάλη σε πολλούς πρώην βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή στους διαδόχους τους αποτέλεσε αντικείμενο πολλών προσφυγών που απορρίφθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο ως προδήλως απαράδεκτες. Ενώπιον του Δικαστηρίου έχουν ασκηθεί αιτήσεις αναιρέσεως κατά των αποφάσεων αυτών που εκδόθηκαν την ίδια ημέρα με ανάλογο περιεχόμενο [5].

3. Το Δικαστήριο οφείλει, συνεπώς, να αποφανθεί επί των συνθηκών υπό τις οποίες μπορούν να ασκούνται προσφυγές κατά των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αναθεώρηση των συντάξεων των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι οποίες ελήφθησαν στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας που δεν αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης ρυθμίσεως.

4. Η ουσία του προβληματισμού που απορρέει από την αίτηση αναιρέσεως αυτή και από την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-431/20 P, τις οποίες το Δικαστήριο αποφάσισε να εξετάσει από κοινού, αφορά την έννοια της «πράξεως δεκτικής προσφυγής» κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ [6].

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου

5. Το άρθρο 56α, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου [7] ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων του άρθρου 57, παράγραφος 2, του άρθρου 72, παράγραφος 4, του άρθρου 80, παράγραφος 1, του άρθρου 105, παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 147, παράγραφος 6, του άρθρου 148, παράγραφος 9, και του άρθρου 178, παράγραφοι 2 και 3, τα διαδικαστικά έγγραφα κατατίθενται και επιδίδονται μέσω e-Curia [8].»

6. Το άρθρο 60 του εν λόγω Κανονισμού διευκρινίζει:

«Οι δικονομικές προθεσμίες παρεκτείνονται λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή.»

[5] Πέραν της παρούσας αιτήσεως αναιρέσεως εκδικάζεται ταυτόχρονα η αίτηση αναιρέσεως που άσκησαν 20 πρώην βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή οι διάδοχοί τους [υπόθεση Tognoli κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (C-431/20 P)]. Άλλες αιτήσεις αναιρέσεως εκκρεμούν στις υποθέσεις Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (C-725/20 P) και Santini κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (C-198/21 P) σχετικά με πανομοιότυπα σημειώματα με ημερομηνία 11 Απριλίου 2019 ή 8 Μαΐου 2019. Ασκήθηκαν αντιστοίχως κατά των αποφάσεων της 15ης Οκτωβρίου 2020, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (T-389/19 έως T-394/19, T-397/19, T-398/19, T-403/19, T-404/19, T-406/19, T-407/19, T-409/19 έως T-414/19, T-416/19 έως T-418/19, T-420/19 έως T-422/19, T-425/19 έως T-427/19, T-429/19 έως T-432/19, T-435/19, T-436/19, T-438/19 έως T-442/19, T-444/19 έως T-446/19, T-448/19, T-450/19 έως T-454/19, T-463/19 και T-465/19, EU:T:2020:494), καθώς και της 10ης Φεβρουαρίου 2021, Santini κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (T-345/19, T-346/19, T-364/19 έως T-366/19, T-372/19 έως T-375/19 και T-385/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:78). Η έγγραφη διαδικασία στις υποθέσεις αυτές βρίσκεται σε εξέλιξη.

[6] Η έννοια αυτή αποτελεί το αντικείμενο του δεύτερου λόγου αναιρέσεως της παρούσας αιτήσεως αναιρέσεως και του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-431/20 P. Η ανάλυσή μου επί των δύο υποθέσεων αυτών θα παρουσιαστεί με τον ίδιο τρόπο.

[7] Διαθέσιμο στην ακόλουθη διαδικτυακή διεύθυνση: https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-11/tra-doc-el-div-t-0000-2018-201810296-05_02.pdf.

[8] Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο ια', του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, «με τον όρο "e-Curia" νοείται η εφαρμογή πληροφορικής του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της οποίας παρέχεται η δυνατότητα καταθέσεως και επιδόσεως διαδικαστικών εγγράφων ηλεκτρονικώς».

7. Το άρθρο 81, παράγραφος 1, του ως άνω Κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Εντός δύο μηνών από την επίδοση του δικογράφου της προσφυγής, ο καθού καταθέτει υπόμνημα αντικρούσεως […]».

8. Το άρθρο 86, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού διατυπώνεται ως εξής:

«Οσάκις μια πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση αντικαθίσταται ή τροποποιείται από άλλη πράξη έχουσα το ίδιο αντικείμενο, ο προσφεύγων μπορεί, πριν από την περάτωση της προφορικής διαδικασίας ή πριν από την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου να αποφανθεί επί της διαφοράς χωρίς διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας, να προσαρμόσει την προσφυγή του προκειμένου να ληφθεί υπόψη το νέο αυτό στοιχείο.»

9. Το άρθρο 130, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου προβλέπει τα ακόλουθα:

«Αν ο καθού ζητήσει από το Γενικό Δικαστήριο να κρίνει επί του απαραδέκτου ή της αναρμοδιότητας χωρίς να εισέλθει στην ουσία, υποβάλλει την αίτησή του με χωριστό δικόγραφο εντός της προθεσμίας του άρθρου 81.»

Β. Η απόφαση e-Curia

10. Το άρθρο 6 της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, της 11ης Ιουλίου 2018, σχετικής με την κατάθεση και την επίδοση διαδικαστικών εγγράφων μέσω της εφαρμογής e-Curia[9], προβλέπει τα εξής:

«Τα διαδικαστικά έγγραφα, περιλαμβανομένων των αποφάσεων και διατάξεων, επιδίδονται μέσω e-Curia στους κατόχους λογαριασμού προσβάσεως στις υποθέσεις που τους αφορούν.

Οι αποδέκτες των επιδόσεων περί των οποίων γίνεται λόγος στο προηγούμενο εδάφιο ειδοποιούνται, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, για κάθε επίδοση που διενεργείται προς αυτούς μέσω e-Curia.

Το οικείο διαδικαστικό έγγραφο επιδίδεται κατά τον χρόνο που ο αποδέκτης (εκπρόσωπος ή βοηθός) ζητεί πρόσβαση στο εν λόγω έγγραφο. Αν δεν ζητηθεί τέτοια πρόσβαση, το έγγραφο λογίζεται επιδοθέν μετά το πέρας της εβδόμης ημέρας που έπεται εκείνης της αποστολής του περιλαμβάνοντος τη σχετική ειδοποίηση μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

[…]»

III. Το ιστορικό της διαφοράς

11. Το ιστορικό της διαφοράς περιλαμβάνεται στις σκέψεις 1 έως 9 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως και συνοψίζεται στα ακόλουθα.

[9] ΕΕ 2018, L 240, σ. 72, στο εξής: απόφαση e-Curia.

12. Ο αναρεσείων είναι πρώην βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκλεγείς στην Ιταλία. Λαμβάνει, ως εκ τούτου, σύνταξη που του χορηγείται βάσει της νομοθεσίας περί καταβολής των εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών του Κοινοβουλίου.

13. Στις 12 Ιουλίου 2018 το προεδρείο της ιταλικής βουλής αποφάσισε, με την απόφαση 14/2018, τον εκ νέου υπολογισμό, σύμφωνα με το σύστημα των εισφορών, του ποσού των συντάξεων των πρώην μελών της εν λόγω Βουλής για τα έτη κοινοβουλευτικής θητείας που πραγματοποιήθηκαν έως την 31η Δεκεμβρίου 2011 [10]. Στη βάση αυτή, το ποσό των συντάξεων που καταβάλλονται σε ορισμένους Ιταλούς βουλευτές μειώθηκε από την 1η Ιανουαρίου 2019.

14. Το Κοινοβούλιο ενημέρωσε τον αναιρεσείοντα, με σχόλιο που προστέθηκε στο εκκαθαριστικό σημείωμα συντάξεως του Ιανουαρίου του 2019, ότι το ποσό της συντάξεώς του ενδέχεται να αναθεωρηθεί κατ' εκτέλεση της αποφάσεως 14/2018 και ότι η αναθεώρηση αυτή ενδέχεται να συνεπάγεται ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

15. Με μη χρονολογημένο σημείωμα του προϊσταμένου της μονάδας «Αποζημιώσεις και Κοινωνικά Δικαιώματα των Βουλευτών» της ΓΔ Οικονομικών του Κοινοβουλίου, προσαρτημένο στο εκκαθαριστικό σημείωμα συντάξεώς του Φεβρουαρίου του 2019, ο αναιρεσείων ενημερώθηκε ότι:

– η νομική υπηρεσία του Κοινοβουλίου είχε επιβεβαιώσει τη δυνατότητα αυτόματης εφαρμογής της αποφάσεως 14/2018 στην περίπτωσή του·

– μόλις το Κοινοβούλιο θα παραλάμβανε τις αναγκαίες πληροφορίες από την Camera dei deputati (Βουλή, Ιταλία), θα του γνωστοποιούσε το νέο ύψος της συντάξεώς του και θα προέβαινε στην ανάκτηση της ενδεχόμενης διαφοράς κατά τους επόμενους δώδεκα μήνες, και

– το τελικό ύψος της συντάξεώς του επρόκειτο να προσδιοριστεί με επίσημη πράξη κατά της οποίας θα μπορούσε να ασκήσει προσφυγή δυνάμει του άρθρου 72 της αποφάσεως του προεδρείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 19ης Μαΐου και της 9ης Ιουλίου 2008, σχετικά με τα μέτρα εφαρμογής του καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [11], ή προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

16. Με σημείωμα της 11ης Απριλίου 2019 [12], ο εν λόγω προϊστάμενος μονάδας ενημέρωσε τον αναιρεσείοντα ότι, όπως του είχε ανακοινώσει με το σημείωμα του Φεβρουαρίου του 2019:

– το ποσό της συντάξεως του προσφεύγοντος επρόκειτο να προσαρμοστεί κατά το ποσό της μειώσεως των ανάλογων συντάξεων που καταβάλλει η ιταλική Βουλή στους πρώην βουλευτές της κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως 14/2018, από τον Απρίλιο του 2019, με αναδρομική ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2019, κατ' εφαρμογήν του σχεδίου καθορισμού του νέου συνταξιοδοτικού δικαιώματος, το οποίο διαβιβάστηκε προσαρτημένο στο επίδικο σημείωμα, και

– του παρεχόταν η δυνατότητα να καταθέσει τις γραπτές παρατηρήσεις του εντός προθεσμίας 30 ημερών από την παραλαβή του εν λόγω σημειώματος και ότι, ελλείψει παρατηρήσεων, τα αποτελέσματα του εν λόγω σημειώματος θα θεωρούνταν οριστικά και θα συνεπάγονταν,

[10] Στη σκέψη 3 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως διευκρινίζεται ότι η εξέταση της νομιμότητας της αποφάσεως 14/2018 εκκρεμεί ενώπιον του Consiglio di giurisdizione della Camera dei deputati (νομικού συμβουλίου της Βουλής, Ιταλία).

[11] ΕΕ 2009, C 159, σ. 1.

[12] Στο εξής: επίδικο σημείωμα.

μεταξύ άλλων, την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών για τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο του 2019.

17. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 22ας Μαΐου 2019, ο αναιρεσείων υπέβαλε τις παρατηρήσεις του στην αρμόδια υπηρεσία του Κοινοβουλίου. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ίδιας ημέρας, το Κοινοβούλιο επιβεβαίωσε την παραλαβή των παρατηρήσεων αυτών και επισήμανε στον αναιρεσείοντα ότι θα του απαντούσε μετά την εξέταση των επιχειρημάτων του.

18. Με έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2019, ήτοι μετά την άσκηση της πρωτόδικης προσφυγής, ο προϊστάμενος της μονάδας «Αποζημιώσεις και Κοινωνικά Δικαιώματα των Βουλευτών» της ΓΔ Οικονομικών του Κοινοβουλίου επισήμανε στον αναιρεσείοντα ότι οι παρατηρήσεις του δεν περιείχαν στοιχεία ικανά να δικαιολογήσουν αναθεώρηση της θέσεως του Κοινοβουλίου, όπως αυτή καταγράφηκε στο επίδικο σημείωμα, και ότι, ως εκ τούτου, το συνταξιοδοτικό δικαίωμα καθώς και το πρόγραμμα ανακτήσεως των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, όπως υπολογίστηκαν εκ νέου και γνωστοποιήθηκαν στο παράρτημα του εν λόγω σημειώματος, κατέστησαν οριστικά κατά την ημερομηνία κοινοποιήσεως της αποφάσεως αυτής.

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

19. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 10 Ιουνίου 2019, ο αναιρεσείων άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση του επίδικου σημειώματος. Στις 29 Αυγούστου 2019 το Κοινοβούλιο προέβαλε με ξεχωριστό δικόγραφο ένσταση απαραδέκτου κατά της προσφυγής αυτής.

20. Ο αναιρεσείων κατέθεσε στις 6 Σεπτεμβρίου 2019 υπόμνημα προσαρμογής των αιτημάτων και στις 10 Οκτωβρίου 2019 τις παρατηρήσεις του επί της εν λόγω ενστάσεως απαραδέκτου.

21. Στις 9 Οκτωβρίου 2019 το Κοινοβούλιο κατέθεσε τις παρατηρήσεις του επί του κατατεθέντος από τον αναιρεσείοντα υπομνήματος προσαρμογής.

22. Με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 126 του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του αναιρεσείοντος ως προδήλως απαράδεκτη.

23. Πρώτον, όσον αφορά το αίτημα ακυρώσεως του επίδικου σημειώματος, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε, κατ' αρχάς, ότι η ένταση απαραδέκτου είχε υποβληθεί από το Κοινοβούλιο εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, καθόσον πρέπει να υπολογίζονται λαμβανομένης υπόψη της παρεκτάσεως λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή, η οποία εφαρμόζεται ακόμη και όταν το επίδικο έγγραφο κατατίθεται μέσω της εφαρμογής e-Curia [13].

24. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το επίδικο σημείωμα δεν συνιστούσε βλαπτική πράξη [14]. Αφού επισήμανε ότι το γεγονός ότι ο νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων εφαρμοζόταν από τον Απρίλιο του 2019 δεν αρκούσε για να αποδείξει ότι το Κοινοβούλιο είχε λάβει οριστική θέση ως προς το ποσό των συντάξεων [15], συνήγαγε από το γράμμα του επίδικου σημειώματος και από την παρασχεθείσα στον αναιρεσείοντα δυνατότητα υποβολής

[13] Βλ. σκέψεις 40 έως 44 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

[14] Βλ. σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

[15] Βλ. σκέψη 47, τελευταία περίοδος, της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

παρατηρήσεων, η οποία του υπενθυμίστηκε στο σημείωμα και την οποία άσκησε [16], ότι η απάντηση του Κοινοβουλίου στον αναιρεσείοντα συνιστούσε την οριστική απόφαση του θεσμικού οργάνου και δεν μπορούσε συνεπώς να ισοδυναμεί με πράξη αμιγώς επιβεβαιωτική του επίδικου σημειώματος [17].

25. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτό ότι η εκτίμηση του απαραδέκτου του αιτήματος ακυρώσεως του επίδικου σημειώματος δεν είναι ικανή να προσβάλει το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας ή να επιτρέψει στο Κοινοβούλιο να αποφύγει τον έλεγχο του Γενικού Δικαστηρίου [18].

26. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το υπόμνημα προσαρμογής που κατατέθηκε από τον αναιρεσείοντα ήταν προδήλως απαράδεκτο για τον λόγο ότι ένας διάδικος δεν δύναται να προσαρμόζει τα αιτήματά του και τους λόγους του εάν η αρχική του προσφυγή δεν είναι η ίδια παραδεκτή κατά την ημερομηνία της ασκήσεώς της [19].

27. Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ως προδήλως απαράδεκτο το αίτημα του αναιρεσείοντος για καταδίκη του Κοινοβουλίου στην καταβολή των αχρεωστήτως παρακρατηθέντων ποσών για τον λόγο ότι, κατά πάγια νομολογία, το ίδιο δεν μπορεί να απευθύνει διαταγές στα όργανα της Ένωσης [20].

V. Τα αιτήματα των διαδίκων

28. Ο αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη·

– κατά συνέπεια, να ακυρώσει το επίδικο σημείωμα και το σημείωμα της 8ης Ιουλίου 2019·

– άλλως, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο και

– να καταδικάσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα των διαδικασιών στον πρώτο βαθμό και κατ’ αναίρεση.

29. Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στα έξοδα της αναιρετικής διαδικασίας.

16 Βλ. σκέψεις 48 και 49 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

17 Βλ. σκέψεις 52 και 56 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

18 Βλ. σκέψεις 57 και 58 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

19 Βλ. σκέψεις 62 και 63 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

20 Βλ. σκέψεις 66 και 67 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

VI. Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

30. Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προβάλλει τρεις λόγους, με τους οποίους προβάλλονται, αντίστοιχα, η εκπρόθεσμη προβολή από το Κοινοβούλιο της ενστάσεως απαραδέκτου της ασκηθείσας από τον ίδιο προσφυγής, η δυνατότητα προσβολής του επίδικου σημειώματος και το παραδεκτό του αιτήματος ακυρώσεως που υποβλήθηκε με το υπόμνημα προσαρμογής. Επιπλέον, εμμένει στα επιχειρήματα που είχε προβάλει πρωτοδίκως.

A. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίον προβάλλεται η εκπρόθεσμη προβολή της ενστάσεως απαραδέκτου από το Κοινοβούλιο

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

31. Ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 60, το άρθρο 81, παράγραφος 1, και το άρθρο 130, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του, καθώς και το άρθρο 6 της αποφάσεως e-Curia, κάνοντας δεκτό ότι η ένσταση απαραδέκτου του Κοινοβουλίου είχε υποβληθεί νομοτύπως με χωριστό δικόγραφο στις 29 Αυγούστου 2019, ενώ η προθεσμία υποβολής έληγε στις 25 Αυγούστου 2019.

32. Ο αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 60 του εν λόγω Κανονισμού παρέκταση των διαδικαστικών προθεσμιών εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που είναι αναγκαία η διαβίβαση μέσω ταχυδρομείου και ότι, κατά συνέπεια, δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις καταθέσεως και επιδόσεως διαδικαστικών εγγράφων στο πλαίσιο της εφαρμογής e-Curia, η οποία, όπως διευκρινίζει το προοίμιο της αποφάσεως e-Curia, διασφαλίζει την αμεσότητα της αποϋλοποιημένης ανταλλαγής εγγράφων.

33. Το Κοινοβούλιο θεωρεί, αφενός, ότι ο λόγος αναιρέσεως είναι εν μέρει απαράδεκτος, στο μέτρο που ο αναιρεσείων δεν εξηγεί για ποιον λόγο το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 6 της αποφάσεως e-Curia και, αφετέρου, ότι είναι αβάσιμος κατά τα λοιπά για τον λόγο ότι ερείδεται σε προδήλως εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 60 του εν λόγω Κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται για κάθε κατάθεση εγγράφου μέσω της εφαρμογής e-Curia, η οποία πρέπει να χρησιμοποιείται για τον σκοπό αυτόν, όπως προβλέπει το άρθρο 56α, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού.

2. Εκτίμηση

34. Η χρήση της προβλεπόμενης στο άρθρο 56α του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου εφαρμογής e-Curia κατέστη υποχρεωτική για τις καταθέσεις και τις κοινοποιήσεις διαδικαστικών εγγράφων στο πλαίσιο των ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασιών, λαμβανομένου υπόψη του οφέλους που προσφέρει η εφαρμογή αυτή από πλευράς αμεσότητας της αποϋλοποιημένης ανταλλαγής εγγράφων, όπως διευκρινίζει η αιτιολογική σκέψη 3 της αποφάσεως e-Curia.

35. Εντούτοις, δεν έχει τροποποιηθεί ο προβλεπόμενος στο άρθρο 60 του εν λόγω Κανονισμού κανόνας, ο οποίος προβλέπει την παρέκταση λόγω αποστάσεως των διαδικαστικών προθεσμιών κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή, χωρίς καμία διευκρίνιση περί των τρόπων καταθέσεως των διαδικαστικών εγγράφων.

36. Παρόμοια παρέκταση προθεσμίας λόγω αποστάσεως προβλέπεται επίσης στο άρθρο 51 του εν λόγω Κανονισμού. Για τον υπολογισμό των προθεσμιών της προσφυγής, το Δικαστήριο τη λαμβάνει επίσης υπόψη, ακόμη και σε περίπτωση χρήσεως της εφαρμογής e-Curia [21].

37. Υπό τις συνθήκες αυτές, θεωρώ ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Β. Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίον προβάλλεται η δυνατότητα προσφυγής κατά του επίδικου σημειώματος

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

38. Προς στήριξη του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος βασίζεται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ, στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, ο αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι:

– το επίδικο σημείωμα δεν αποτελεί απλή προπαρασκευαστική πράξη, για τον λόγο ότι είχε δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, ήτοι την άμεση μείωση της συντάξεώς του, χωρίς η υποβολή παρατηρήσεων εντός της ταχθείσας από τη λήψη του εν λόγω σημειώματος προθεσμίας να έχει οποιοδήποτε αποτέλεσμα·

– κατά την ημερομηνία ασκήσεως της προσφυγής του, το Κοινοβούλιο δεν είχε ακόμη απαντήσει στις παρατηρήσεις του και ότι άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ προθεσμίας προκειμένου να μην απολέσει το εν λόγω δικαίωμα και

– η άποψη κατά την οποία η υποβολή παρατηρήσεων με σκοπό την επανεξέταση του επίδικου σημειώματος συνεπάγεται την αδυναμία ασκήσεως προσφυγής κατ' αυτού θίγει την αποτελεσματική ένδικη προστασία και επιτρέπει στο Κοινοβούλιο να εκφεύγει του δικαστικού ελέγχου, μη απαντώντας στις παρατηρήσεις ή εκδίδοντας απάντηση με επιβεβαιωτικό περιεχόμενο.

39. Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι:

– η αναθεώρηση του ποσού της συντάξεως είχε προσωρινό χαρακτήρα και μπορούσε να έχει τροποποιηθεί λαμβανομένων υπόψη των γραπτών παρατηρήσεων που υπέβαλε ο αναιρεσείων·

– για τους λόγους που έκανε δεκτούς το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 48 και 49 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως, ήταν σαφής ο εν λόγω προσωρινός χαρακτήρας, ο οποίος προέκυπτε επίσης από το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που εστάλη στον αναιρεσείοντα και το οποίο τον ενημέρωσε ότι θα δινόταν απάντηση στις παρατηρήσεις του·

– μετά την εξέταση των εν λόγω παρατηρήσεων, το Κοινοβούλιο έλαβε οριστική απόφαση και

– η άσκηση προσφυγής κατά της οριστικής αποφάσεως ήταν ικανή να διασφαλίσει επαρκή ένδικη προστασία.

[21] Βλ. διατάξεις της 11ης Ιουνίου 2020, GMPO κατά Επιτροπής (C-575/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:448, σκέψη 31), καθώς και της 5ης Μαΐου 2021, Comprojecto-Projectos e Construções κ.λπ. κατά ΕΚΤ και Banco de Portugal (C-450/20 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2021:356, σκέψεις 11 και 12).

40. Όσον αφορά το επιχείρημα του αναιρεσείοντος σχετικά με τον κίνδυνο προσβολής της εξουσίας ελέγχου των πράξεων του Κοινοβουλίου από το Γενικό Δικαστήριο, το Κοινοβούλιο παραπέμπει στη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

2. Εκτίμηση

41. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων ασκεί κατ' ουσίαν κριτική στην εκτίμηση από το Γενικό Δικαστήριο του κριτηρίου του έννομου αποτελέσματος, το οποίο, υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου, παρέχει τη δυνατότητα άσκησης της προβλεπόμενης από το άρθρο 263 ΣΛΕΕ προσφυγής.

42. Πρέπει, επομένως, να υπομνησθεί ότι αποτελούν «πράξεις δεκτικές προσφυγής», κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, όλες οι διατάξεις που θεσπίζονται από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, ανεξαρτήτως του τύπου τους, και οι οποίες αποσκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών εννόμων αποτελεσμάτων, ικανών να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος φυσικού ή νομικού προσώπου, μεταβάλλοντας ουσιωδώς τη νομική του κατάσταση [22].

43. Αντιθέτως, δεν υπόκεινται στον δικαστικό έλεγχο που προβλέπεται από το άρθρο 263 ΣΛΕΕ οι πράξεις οι οποίες δεν παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, όπως οι προπαρασκευαστικές και οι αμιγώς εκτελεστικές πράξεις, οι απλές συστάσεις και οι γνωμοδοτήσεις, καθώς και κατ' αρχήν οι εσωτερικές οδηγίες [23].

44. Για να διαπιστωθεί αν η προσβαλλόμενη πράξη παράγει τέτοια αποτελέσματα, πρέπει να εξετάζεται η ουσία της καθώς και η βούληση του συντάκτη της [24] και να εκτιμώνται τα αποτελέσματα αυτά με γνώμονα αντικειμενικά κριτήρια, όπως το περιεχόμενο της ίδιας της πράξεως, λαμβανομένων ενδεχομένως υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου εκδόθηκε καθώς και των εξουσιών του θεσμικού οργάνου που την εξέδωσε [25].

45. Συνεπώς, τα ενδιάμεσα μέτρα που κατατείνουν στην προετοιμασία της τελικής αποφάσεως δεν συνιστούν, κατ' αρχήν, πράξεις δεκτικές προσφυγής ακυρώσεως. Τούτο ισχύει εφόσον εκφράζουν προσωρινή άποψη του θεσμικού οργάνου [26].

46. Ομοίως, οι ενδιάμεσες πράξεις δεν είναι δεκτικές προσφυγής, αν προκύπτει ότι ο παράνομος χαρακτήρας των πράξεων αυτών θα μπορούσε να προβληθεί στο πλαίσιο προσφυγής η οποία βάλλει κατά της τελικής πράξεως της οποίας αυτές αποτελούν προπαρασκευαστικό στάδιο. Υπό τις συνθήκες αυτές, προσφυγή ασκούμενη κατά της αποφάσεως με την οποία περατώνεται η διαδικασία διασφαλίζει επαρκή δικαστική προστασία [27].

[22] Βλ. αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2021, VodafoneZiggo Group κατά Επιτροπής (C-689/19 P, EU:C:2021:142, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), καθώς και της 22ας Απριλίου 2021, thyssenkrupp Electrical Steel και thyssenkrupp Electrical Steel Ugo κατά Επιτροπής (C-572/18 P, EU:C:2021:317, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[23] Βλ. απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, thyssenkrupp Electrical Steel και thyssenkrupp Electrical Steel Ugo κατά Επιτροπής (C-572/18 P, EU:C:2021:317, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[24] Περί της ελλείψεως ορισμένων τυπικών προϋποθέσεων, βλ. απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής (C-521/06 P, EU:C:2008:422, σκέψεις 42 έως 45).

[25] Βλ. απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, thyssenkrupp Electrical Steel και thyssenkrupp Electrical Steel Ugo κατά Επιτροπής (C-572/18 P, EU:C:2021:317, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[26] Βλ. απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2011, Deutsche Post και Γερμανία κατά Επιτροπής, (C-463/10 P και C-475/10 P, EU:C:2011:656, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[27] Βλ. αποφάσεις της 13ης Οκτωβρίου 2011, Deutsche Post και Γερμανία κατά Επιτροπής, (C-463/10 P και C-475/10 P, EU:C:2011:656, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 22ας Απριλίου 2021, thyssenkrupp Electrical Steel και thyssenkrupp Electrical Steel Ugo κατά Επιτροπής (C-572/18 P, EU:C:2021:317, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47. Εξάλλου, η επίδικη απόφαση μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως μόνον εφόσον, ακόμη και χωρίς μεταβολή του διατακτικού της προηγούμενης αποφάσεως, η τροποποίηση ορισμένων σημείων της αιτιολογίας της μετέβαλε ουσιωδώς όσα κρίθηκαν με το διατακτικό της, επηρεάζοντας μάλιστα τα συμφέροντα των προσφευγόντων κατά την έννοια της σχετικής με το άρθρο 263 ΣΛΕΕ νομολογίας. Σε διαφορετική περίπτωση, πρόκειται για επιβεβαιωτική πράξη μη δεκτική προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου αυτού.

48. Εν προκειμένω, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας που αντιστοιχεί στη μνημονευόμενη στα σημεία 42 και 45 των προτάσεων αυτών [28], το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε τα εξαχθέντα από το περιεχόμενο του επίδικου όρου στοιχεία, ήτοι τη χρήση του όρου «σχέδιο» και τη διευκρίνιση ότι η αναθεώρηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, καθώς και η ανάκτηση των αχρεωστήτως παρακρατηθέντων ποσών για τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο 2019 θα καθίσταντο οριστικές μόνο μετά την παρέλευση προθεσμίας 30 ημερών, εντός της οποίας μπορούσαν να υποβληθούν παρατηρήσεις. Το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτό ότι η άσκηση της δυνατότητας αυτής από τον αναιρεσείοντα δεν προσέδωσε οριστικό χαρακτήρα στο σχέδιο καθορισμού των νέων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και ότι, κατά συνέπεια, το μεταγενέστερο των παρατηρήσεων του αναιρεσείοντος μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου συνιστά την οριστική απόφαση του Κοινοβουλίου.

49. Προσέτι, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το εν λόγω μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν συνιστά αμιγώς επιβεβαιωτική πράξη, καθόσον το επίδικο σημείωμα ουδόλως είχε οριστικό χαρακτήρα και η έλλειψη διευκρινίσεως στο εν λόγω σημείωμα περί της ημερομηνίας απαντήσεως του Κοινοβουλίου δεν ασκεί επιρροή συναφώς.

50. Στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων δεν αμφισβητεί τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το περιεχόμενο του επίδικου σημειώματος και τις συνθήκες της εκδόσεώς του. Ο αναιρεσείων εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση του ζητήματος κατά πόσον το εν λόγω σημείωμα είναι δεκτικό προσφυγής, ισχυριζόμενος ότι το τελευταίο επέφερε την άμεση μείωση του ποσού της συντάξεώς του.

51. Από τις σκέψεις 5, 6 και 47 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το επίδικο σημείωμα εκδόθηκε από το Κοινοβούλιο, το οποίο διαθέτει εξουσία λήψεως αποφάσεων, και ότι το Κοινοβούλιο υποχρεούται να προβαίνει στην αναθεώρηση του ποσού των καταβαλλόμενων συντάξεων σύμφωνα με το σύστημα καθορισμού του ποσού των συντάξεων των ευρωβουλευτών. Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου, στο πλαίσιο αυτό, η πρακτική της ΓΔ Οικονομικών του εν λόγω θεσμικού οργάνου συνίστατο στην ενημέρωση του αναιρεσείοντος, τον Φεβρουάριο του 2019, σχετικά με την επικείμενη αναθεώρηση του ποσού της συντάξεώς του, η οποία απέρρεε από τη δυνατότητα αυτόματης εφαρμογής της αποφάσεως 14/2018, και κατόπιν, δύο μήνες αργότερα, στην πραγματική, διά του εν λόγω σημειώματος, εφαρμογή της, καθώς και στην παρασχεθείσα δυνατότητα υποβολής παρατηρήσεων εντός προθεσμίας 30 ημερών από την αποστολή του εν λόγω σημειώματος.

52. Μπορεί, συνεπώς, να συναχθεί ότι το Κοινοβούλιο έλαβε κατά τρόπο αναμφίβολο μέτρο που επιφέρει έννομα αποτελέσματα τα οποία επηρεάζουν τα συμφέροντα του αναιρεσείοντος και του επιβάλλονται υποχρεωτικά.

[28] Βλ. σκέψεις 46 και 47 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως.

53. Προκειμένου να κάνει δεκτό ότι το επίδικο σημείωμα δεν αποτελεί απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο προέβαλε την ύπαρξη της δυνατότητας υποβολής παρατηρήσεων μετά την έκδοση του σημειώματος και διαπίστωσε ότι η εν λόγω δυνατότητα είχε ασκηθεί, ότι οι παρατηρήσεις του αναιρεσείοντος είχαν εξεταστεί και ότι τα αχρεωστήτως καταβληθέντα από τον Ιανουάριο του 2019 ποσά δεν είχαν ανακτηθεί.

54. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τα απορρέοντα από τις διαπιστώσεις του ακόλουθα στοιχεία:

– τη μη αναστολή, σε περίπτωση λήψεως παρατηρήσεων, των δεσμευτικών αποτελεσμάτων του επίδικου σημειώματος που επηρεάζουν τα συμφέροντα του αναιρεσείοντος, και

– τη βεβαιότητα ότι το Κοινοβούλιο δεν μπορούσε να επανεξετάσει την απόφασή του ως προς την ουσία της, καθόσον αυτή συνδέεται δεσμευτικά με την απόφαση 14/2018.

55. Έπεται ότι, υπό συνθήκες πολύ διαφορετικές από εκείνες υπό τις οποίες διαμορφώθηκε η μνημονευόμενη από το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως νομολογία, το επίδικο σημείωμα δεν δύναται να θεωρηθεί, σε αντίθεση με εκείνο που απεστάλη τον Φεβρουάριο του 2019, απλό ενημερωτικό έγγραφο που στάλθηκε στον αναιρεσείοντα προκειμένου να διατυπώσει την άποψή του και να διαφωτίσει με τη μέγιστη δυνατή πληρότητα το Κοινοβούλιο πριν αυτό λάβει την απόφασή του ή, με άλλα λόγια, ένα αναγκαίο στάδιο πριν από τον περιορισμό των δικαιωμάτων του αναιρεσείοντος.

56. Υπό τις συνθήκες αυτές, το επίδικο σημείωμα μπορεί να θεωρηθεί προκαταρκτική ή προπαρασκευαστική λήψη θέσεως μόνον υπό την προϋπόθεση ότι το Κοινοβούλιο είχε καταστήσει σαφές ότι η απόφασή του να μειώσει τις συντάξεις δυνάμει της αποφάσεως 14/2018 θα παρήγε συγκεκριμένα αποτελέσματα υπό τον όρο της ελλείψεως παρατηρήσεων από μέρους του ενδιαφερομένου ή της λήξεως ορισμένης προθεσμίας για την υποβολή τέτοιων παρατηρήσεων, ο οποίος δεν πληρούται εν προκειμένω.

57. Συναφώς, είναι αλυσιτελής η διαπίστωση ότι το Κοινοβούλιο δεν προέβη αρχικά στην παραγωγή πλήρων εννόμων αποτελεσμάτων με τη μείωση του ποσού της συντάξεως, η οποία ισχύει από τον Απρίλιο του 2019, μη ανακτώντας τα ποσά που είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως μεταξύ Ιανουαρίου και Μαρτίου 2019. Συνεπώς, η διαπίστωση αυτή δεν δύναται να μεταβάλει τον χαρακτηρισμό του επίδικου σημειώματος, ο οποίος στηρίζεται στην αυτόματη αναθεώρηση του ύψους της ληξιπρόθεσμης συντάξεως και των συντάξεων που θα καταστούν ληξιπρόθεσμες, καθόσον οι ουσιαστικές προϋποθέσεις της αναζητήσεως των αχρεωστήτως καταβληθέντων συνδέονται επίσης με την απόφαση 14/2018.

58. Η δυνατότητα προσφυγής κατά του επίδικου σημειώματος επιβεβαιώνεται από τη διαπίστωση, η οποία απορρέει από τη σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως, ότι, κατά την εν λόγω διαδικασία αναθεωρήσεως των συντάξεων, δεν ελήφθη καμία άλλη απόφαση μετά τη λήξη της προθεσμίας των 30 ημερών που τάχθηκε στον δικαιούχο της συντάξεως για την υποβολή παρατηρήσεων ή σε περίπτωση απορρίψεώς τους. Συνεπώς, ελλείψει διαδικασίας επανεξετάσεως που θα κατέληγε σε λεπτομερώς αιτιολογημένη απόφαση σε απάντηση των παρατηρήσεων των δικαιούχων της συντάξεως, η νομιμότητα της πράξεως που επέφερε την αναθεώρηση του ποσού της θα εκτιμηθεί μετά το πέρας της εν λόγω προθεσμίας σύμφωνα με τα στοιχεία που μπορούσε να έχει στη διάθεσή του το Κοινοβούλιο, όταν ενημέρωσε τον δικαιούχο.

59. Ομοίως, υπό συνθήκες ανάλογες με της παρούσας διαφοράς, το Κοινοβούλιο δεν θα μπορούσε βασίμως να υποστηρίξει ότι ο αναιρεσείων, ο οποίος υπέβαλε παρατηρήσεις μετά τη λήψη του επίδικου σημειώματος, όφειλε να αναμείνει έως ότου το όργανο αυτό του αντιτάξει την επιβεβαίωση της μειώσεως της συντάξεώς του, ώστε η εν λόγω απάντηση στις παρατηρήσεις του να θεωρηθεί οριστική πράξη και, ως εκ τούτου, δεκτική προσφυγής. Πράγματι, η επιτυχία μιας τέτοιας ενέργειας από μέρους του αναιρεσείοντος θα ήταν εξαιρετικά απίθανη κατ' αρχήν όσον αφορά τη μείωση των εξαρτώμενων από την απόφαση 14/2018 συντάξεων, κατά τις πληροφορίες που είχε επαναλάβει το Κοινοβούλιο, εκθέτοντας τον αναιρεσείοντα στον κίνδυνο η απάντησή να θεωρηθεί, ελλείψει νέων στοιχείων, επιβεβαιωτική πράξη μη δεκτική προσφυγής [29].

60. Η προπαρατεθείσα ανάλυση επιρρωννύεται από τη νομολογία σχετικά με τον καθορισμό της βλαπτικής πράξεως σε υπαλληλικές υποθέσεις σε περίπτωση αμφισβητήσεων των οικονομικών συνεπειών μιας αποφάσεως. Από το μηνιαίο εκκαθαριστικό σημείωμα αποδοχών μπορεί, συνεπώς, να προκύπτει η ύπαρξη αποφάσεως [30]. Όταν το εν λόγω εκκαθαριστικό σημείωμα μισθοδοσίας θέτει για πρώτη φορά σε εφαρμογή μια νέα πράξη γενικής ισχύος που αφορά τον καθορισμό οικονομικών δικαιωμάτων, εκφράζει οπωσδήποτε, ως προς τον αποδέκτη του, την έκδοση ατομικής διοικητικής αποφάσεως που παράγει υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα δυνάμενα να επηρεάσουν απευθείας και άμεσα τα συμφέροντα του οικείου υπαλλήλου. Αντιθέτως, τα επόμενα εκκαθαριστικά σημειώματα μισθοδοσίας αποτυπώνουν απλώς την εξακολούθηση των αποτελεσμάτων της εν λόγω αρχικής ατομικής διοικητικής αποφάσεως και μπορούν να χαρακτηριστούν επιβεβαιωτικές ατομικές διοικητικές αποφάσεις [31].

61. Περαιτέρω, πρέπει να υπομνησθεί η πάγια νομολογία κατά την οποία, όταν υποψήφιος διαγωνισμού ζητεί την επανεξέταση απόφασης της εξεταστικής επιτροπής, βλαπτική πράξη συνιστά η απόφαση που εκδίδει η επιτροπή αυτή μετά την επανεξέταση της περίπτωσης του υποψηφίου, καθόσον η απόφαση που λαμβάνεται μετά την επανεξέταση υποκαθιστά έτσι την αρχική απόφαση της εξεταστικής επιτροπής [32].

62. Τέλος, καθόσον, κατά τη γνώμη μου, το γεγονός ότι το επίδικο σημείωμα είναι δεκτικό προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, προκύπτει κυρίως από τις διαδοχικές πληροφορίες που παρασχέθηκαν στον αναιρεσείοντα και από την υλοποίηση γενικής αποφάσεως υπό συνθήκες που καθιστούν αβέβαιη την ένδικη προστασία του, κρίνω σκόπιμο να επιστήσω την προσοχή του Δικαστηρίου στο περιεχόμενο της αποφάσεως της 28ης Ιουνίου 2018, Spliethoff's Bevrachtingskantoor κατά Επιτροπής [33].

63. Από ορισμένες απόψεις, οι περιστάσεις της υποθέσεως που οδήγησε στην απόφαση αυτή είναι παρόμοιες με εκείνες στις οποίες βασίζεται ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως. Πράγματι, το Δικαστήριο επισήμανε ότι ο αναιρεσείων είχε λάβει μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το οποίο μπορούσε να θεωρήσει κοινοποίηση της απορρίψεως της προτάσεώς του από την Ευρωπαϊκή

[29] Βλ. σημείο 47 των παρουσών προτάσεων.

[30] Βλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 1976, Wack κατά Επιτροπής (1/76, EU:C:1976:91, σκέψη 5).

[31] Βλ. αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 2019, Tàpias κατά Συμβουλίου (T-527/16, EU:T:2019:856, σκέψη 37), και της 5ης Δεκεμβρίου 2012, Lebedef κ.λπ. κατά Επιτροπής (F-110/11, EU:F:2012:174, σκέψεις 36 και 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[32] Βλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2018, Villeneuve κατά Επιτροπής (T-671/16, EU:T:2018:519, σκέψη 24).

[33] C-635/16 P, στο εξής: απόφαση Spliethoff's Bevrachtingskantoor κατά Επιτροπής, EU:C:2018:510.

Επιτροπή[34] και αγνοούσε την ύπαρξη της μεταγενέστερης αποφάσεως, την οποία έλαβε η Επιτροπή μετά την ημερομηνία ασκήσεως της προσφυγής του. Σε αντίθεση με το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο είχε κάνει δεκτό, για να απορρίψει ως απαράδεκτη την προσφυγή αυτή, ότι η τελευταία στρεφόταν κατά μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του οποίου συντάκτης δεν ήταν η Επιτροπή και ότι η προσβαλλόμενη πράξη είχε μόνο προσωρινό χαρακτήρα[35], το Δικαστήριο συνήγαγε από τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου ότι το τελευταίο έπρεπε, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της υποθέσεως εκείνης και προκειμένου να διασφαλισθεί στον αναιρεσείοντα αποτελεσματική δικαστική προστασία, να αναγνωρίσει ότι το αντικείμενο της στρεφόμενης κατά της Επιτροπής προσφυγής[36] ήταν η ακύρωση της οριστικής αποφάσεως.

64. Συνεπώς, στην εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί του προσωρινού χαρακτήρα του επίδικου εγγράφου, αλλά επί της αδυναμίας του αναιρεσείοντος να προσδιορίσει την εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής που συνιστούσε την οριστική πράξη, υπό το πρίσμα της εφαρμοσθείσας διαδικασίας, λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι το επίδικο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου περιλάμβανε πληροφορίες για τα διαθέσιμα μέσα ένδικης προστασίας, καθώς και ότι τα τελευταία ασκήθηκαν εν αγνοία της εκτελεστικής αποφάσεως[37]. Υπ' αυτή την έννοια, η απόφαση αξίζει ιδιαίτερη προσοχή, στο μέτρο που καταδεικνύει τις δικονομικές συνέπειες που πρέπει να αντλούνται σε περίπτωση αβεβαιότητας για τη φύση και το περιεχόμενο πράξεων σχετικά με τα έννομα αποτελέσματά τους λόγω του γράμματος και των πραγματικών περιστατικών τους[38]. Συνεπώς, προτείνω επικουρικώς στο Δικαστήριο να υιοθετήσει μια ανάλογη αιτιολογία.

65. Από όλες τις σκέψεις συνάγω ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας ως προδήλως απαράδεκτη την προσφυγή ακυρώσεως κατά του επίδικου σημειώματος για τον λόγο ότι δεν συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής κατά της οποίας μπορεί να στραφεί μια τέτοια προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

66. Προτείνω, κατά συνέπεια, στο Δικαστήριο να κρίνει βάσιμο τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως και να αναιρέσει, ως εκ τούτου, την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, χωρίς να χρειάζεται να εξετάσει τον επικουρικώς προβαλλόμενο τρίτο λόγο αναιρέσεως.

67. Εντούτοις, σε περίπτωση που το Δικαστήριο αποφασίσει να απορρίψει τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, θα ολοκληρώσω την ανάλυσή μου με την εξέταση του τελευταίου λόγου αναιρέσεως.

[34] Στη σκέψη 66 της αποφάσεως Spliethoff's Bevrachtingskantoor κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο επισήμανε «ότι από το κείμενο του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 17ης Ιουλίου 2015, όπως αυτό παρατίθεται στη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως, προκύπτει ότι ο ΙΝΕΑ ενημέρωσε *ρητώς [την εταιρία Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV] ότι* "*η πρότασή [της] δεν [είχε γίνει] δεκτή*". Βεβαίως, ο ΙΝΕΑ διευκρίνισε ότι η *διαδικασία* για την έκδοση αποφάσεως της Επιτροπής σχετικά με την επιλογή των έργων και τη χορήγηση επιδοτήσεων *βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη*. Εντούτοις, πρόσθεσε ότι, "[*σ*]*την απίθανη περίπτωση που η έκδοση της εν λόγω αποφάσεως επιφέρει τροποποιήσεις όσον αφορά την πρότασή σας, θα ενημερωθείτε χωριστά με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου*". Ωστόσο, η [εταιρία αυτή] δεν έλαβε, εν συνεχεία, κάποιο έγγραφο από την πλευρά του ΙΝΕΑ ή της Επιτροπής για το ζήτημα αυτό». Η υπογράμμιση δική μου.

[35] Βλ. απόφαση Spliethoff's Bevrachtingskantoor κατά Επιτροπής (σκέψεις 31, 34 και 65).

[36] Βλ. απόφαση Spliethoff's Bevrachtingskantoor κατά Επιτροπής (σκέψη 71).

[37] Βλ. απόφαση Spliethoff's Bevrachtingskantoor κατά Επιτροπής (σκέψεις 66 έως 70).

[38] Πρβλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Spliethoff's Bevrachtingskantoor κατά Επιτροπής (C-635/16 P, EU:C:2018:28, σημεία 6 και 7). Η γενική εισαγγελέας διευκρίνισε ότι η αναιρεσείουσα άσκησε νέα προσφυγή με σκοπό την ακύρωση της εκτελεστικής αποφάσεως της Επιτροπής, η εκπρόθεσμη κατάθεση της οποίας αποτέλεσε αντικείμενο ενστάσεως της Επιτροπής.

Γ. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίον προβάλλεται το παραδεκτό του αιτήματος ακυρώσεως του σημειώματος της 8ης Ιουλίου 2019 που υποβλήθηκε με το υπόμνημα προσαρμογής και αφορά την αναγκαιότητα μετατροπής του υπομνήματος αυτού σε προσφυγή

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

68. Ο αναιρεσείων ασκεί επικουρικώς κριτική στις σκέψεις 62 και 63 της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως, στο μέτρο που έκρινε απαράδεκτο το αίτημα ακυρώσεως του επίδικου σημειώματος, το οποίο υποβλήθηκε με το υπόμνημα προσαρμογής. Υποστηρίζει ότι, εφόσον το δικόγραφο της προσφυγής πληροί τις προβλεπόμενες στο άρθρο 76 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου προϋποθέσεις και τις προθεσμίες υποβολής, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε, τηρώντας την αρχή της διατήρησης των νομικών πράξεων, να μετατρέψει το έγγραφο και να χαρακτηρίσει προσφυγή το εν λόγω υπόμνημα δυνάμει του άρθρου 86 του εν λόγω Κανονισμού.

69. Ο αναιρεσείων διευκρινίζει ότι η αρχή την οποία επικαλείται προβλέπεται από το ιταλικό δίκαιο και εφαρμόζεται από τα ιταλικά εθνικά δικαστήρια, καθώς και ότι θεωρούσε ότι μπορούσε να την επικαλεστεί καταθέτοντας το υπόμνημα προσαρμογής. Η μη κατ' ουσίαν εξέταση της προσφυγής του εμπόδισε την προάσπιση της νομικής του θέσεως και αποτέλεσε, ως εκ τούτου, προσβολή των δικαιωμάτων του άμυνας.

70. Το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι το απαράδεκτο του υπομνήματος προσαρμογής των αιτημάτων απέρρεε από το απαράδεκτο του αιτήματος ακυρώσεως του επίδικου σημειώματος, δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Επικουρικώς, το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι δεκτική προσφυγής ήταν μόνον η απόφαση που ελήφθη μετά την εξέταση των παρατηρήσεων του αναιρεσείοντος. Προσθέτει ότι ουδεμία διάταξη του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου ή γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης δεν υποχρεώνει το Γενικό Δικαστήριο να μετατρέψει σε προσφυγή το υπόμνημα προσαρμογής και ότι δεν μπορούν να προβληθούν λυσιτελώς το ιταλικό δίκαιο και η ιταλική νομολογία. Υποστηρίζει επίσης ότι ουδεμία παραβίαση της αρχής της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο, καθώς ο αναιρεσείων μπορούσε να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως που απέρριπτε τις παρατηρήσεις του επί του επίδικου σημειώματος.

2. Εκτίμηση

71. Καθόσον, προς στήριξη του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων ασκεί κριτική στην απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου επειδή όφειλε να προβεί σε επαναχαρακτηρισμό του αιτήματός του, όπως θα προέβαινε πιθανώς ένα ιταλικό δικαστήριο, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει αυτόν τον λόγο αναιρέσεως προδήλως αβάσιμο.

Δ. Επί των λόγων αναιρέσεως και των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν με το αίτημα ακυρώσεως του επίδικου σημειώματος και του σημειώματος της 8ης Ιουλίου 2019

72. Ο αναιρεσείων επαναλαμβάνει τους λόγους αναιρέσεως που προέβαλε προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως του επίδικου σημειώματος και του σημειώματος της 8ης Ιουλίου 2019 για τον λόγο ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε απόφαση επί της ουσίας.

73. Το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι οι λόγοι αναιρέσεως αυτοί είναι απαράδεκτοι, καθόσον δεν στρέφονται κατά της αναιρεσιβαλλόμενης διατάξεως, και αλυσιτελείς, καθώς το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί της ουσίας του αιτήματος.

74. Όπως προκύπτει από τα αιτήματα του αναιρεσείοντος στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, ο τελευταίος ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του αιτήματος ακυρώσεως του επίδικου σημειώματος και του σημειώματος της 8ης Ιουλίου 2019. Συνεπώς, εάν το Δικαστήριο αποφασίσει την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, πρέπει να διερευνηθεί αν το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο επί της υποθέσεως.

Ε. Επί της πρωτόδικης προσφυγής

75. Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, μπορεί είτε να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.

76. Εν προκειμένω το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να αποφανθεί επί της ουσίας της προσφυγής που άσκησε ο αναιρεσείων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, καθόσον αποφάνθηκε μόνον επί της ενστάσεως απαραδέκτου που υπέβαλε το Κοινοβούλιο.

77. Αντιθέτως, το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του τα στοιχεία που είναι απαραίτητα προκειμένου να αποφανθεί τελεσιδίκως επί της εν λόγω ενστάσεως απαραδέκτου [39].

78. Προτείνω, επομένως, στο Δικαστήριο να κρίνει ότι η εν λόγω ένσταση απαραδέκτου, με την οποία προβλήθηκε ότι το επίδικο σημείωμα δεν είναι δεκτικό προσφυγής ακυρώσεως, πρέπει να απορριφθεί.

79. Συνεπώς, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να εξετασθεί η προσφυγή του αναιρεσείοντος για την ακύρωση του επίδικου σημειώματος.

VII. Επί των δικαστικών εξόδων

80. Η αναπομπή της υποθέσεως στο Γενικό Δικαστήριο δικαιολογεί την επιφύλαξη ως προς τα δικαστικά έξοδα σχετικά με την αναιρετική διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου.

VIII. Πρόταση

81. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο:

– να αναιρέσει τη διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 3ης Ιουλίου 2020, Falqui και Poggiolini κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (T-347/19 και T-348/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:303), όσον αφορά την προσφυγή του Danilo Poggiolini·

[39] Βλ. αποφάσεις της 9ης Ιουλίου 2009, 3F κατά Επιτροπής (C-319/07 P, EU:C:2009:435, σκέψη 98), και της 13ης Οκτωβρίου 2011, Deutsche Post και Γερμανία κατά Επιτροπής, (C-463/10 P και C-475/10 P, EU:C:2011:656, σκέψη 78). Βλ., επίσης, απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2019, Συμβούλιο κατά Growth Energy και Renewable Fuels Association (C-465/16 P, EU:C:2019:155, σκέψη 128).

– να απορρίψει την υποβληθείσα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής του D. Poggiolini·

– να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί εκείνο επί των αιτημάτων του D. Poggiolini που αφορούν την ακύρωση του σημειώματος της 11ης Απριλίου 2019, το οποίο εξέδωσε ο προϊστάμενος της μονάδας «Αποζημιώσεις και Κοινωνικά Δικαιώματα των Βουλευτών» της Γενικής Διευθύνσεως (ΓΔ) Οικονομικών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την προσαρμογή του ποσού της συντάξεως που λαμβάνει ο αναιρεσείων, κατόπιν της ενάρξεως ισχύος, την 1η Ιανουαρίου 2019, της αποφάσεως 14/2018 του Ufficio di Presidenza della Camera dei deputati (προεδρείου της Βουλής, Ιταλία), και

– να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.